

Hasonló talajsülyedés, mint ez a danakili, van tovább délfele az Adel vidékben, a Tedjurah öbölhöz közel, $11^{\circ} 42'$ ész. sz. és $42^{\circ} 27'$ keleti hosszúság alatt Greenwichtól: hét tengeri mfd. széles, meglehetősen szabályos, tojásalakú tölcser ez, melynek tükre Harris szerint 570 lábnyira van a tenger színe alatt. Az egész valami roppant elsülyedt kráterhoz hasonló. Esőzések idején itt is jelentékeny mennyiségű édes víz gyülemlik össze, mely a szárazság idején jórészt elpárolog, azután vastag kristályos-szemcsés süledéket rak le. Ennek a sóstónak is Azal vagy Birket el Azal a neve (t. i. méztó), s ebből a Soa vidéket látják el kősóval,

ugyanazon módon, mint fenntebb is említők. A körülötte lakó beduinok ásóval feszegetik fel a sókérget. Birket el Azal-ból évenként nem kevesebb mint 1000, sőt 2000 teverakományt visznek el Eifat-ba és Soa-ba.

Tedjurah öböl vidékén a földrengések gyakoriak, s a bennszülöttek nyilatkozata szerint leginkább a nyári esőzések idején fordulnak elő. 1861 május és szeptember havában, nem messze a fent említett Ed kikötőhelytől erős vulkáni jelenségek folytak le, melyeket földrengések kísérték s a vulkán hamut és bombákat szórt ki, míg néhány lávafolyam árja csak a tenger partjához közel akadt meg. (Ausland.)

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

XXVIII. SZAKÜLÉS.

A m. tud. Akademia heti üléstermében. 1875 október 20-ikán, d. u. 5 órakor.

Elnök: Than Károly.

Wartha Vincze: „az újabb anilin-festőanyagokról“ értekezett. — Zsigmondy Béla értekezését „a rank-herlányi artézi szökőkútból“ a szerző távollétében Petrovits Gyula olvasta fel. (Az értekezés a jelen füzet első cikke. L. a 417—430 lapokon.)

XXIX. VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS

1875. október 20-ikán.

Elnök: Than Károly.

A titkár jelentést tesz a szünetek alatt beérkezett és részint el is intézett ügyekről, mit is a választmány jóváhagyólag vesz tudomásul.

A földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium véleményt kér egy a mező- és kertgazdaságra káros rovarokat és ezeknek irtási módját tárgyazó, népszerű munka megiratására nézve. Áttételt az állattani bizottsághoz. (Az állattani bizottság véleményes jelentését alább közöljük.)

Maskelyne úr, a British Museum ásványtani osztályának igazgatója, megköszöni a Br. Museum számára küldött zsadányi meteorit-darabot s viszontszólátat ajánlja fel a társulatnak.

Az auguszt. meteorhullásról Schwarz Ottó tanár úr Selmečzbányáról már be-

küldötte jelentését; Stozir János tanár Zágrábból megfigyeléseinek összeállítását Schenzl úrhoz küldötte; Tóth Mike tanár úr azonban Szathmárról eddig még semmi jelentést sem küldött. — A beérkezett jelentések Weiss Edmund tanár úrhoz, a bécsi csillagvizsgáló intézethez, fognak átküldetni feldolgozás végett.

A magyar orvosok és természetvizsgálók előpataki nagygyűlésének meghívója a szünetek alatt érkezvén be, a társulat képviselésére és az üdvözlő átirat átadására Dr. Nendtvich Károly, Hantken Miksa és Berecz Antal választmányi tagok kértettek fel.

Horváth Géza munkájához a szükséges rajzokat Herman Ottó elkészítette s jelenleg már Hartinger bécsi intézetben

várják a választmány beleegyezését. Az összes rajzok egy táblára vannak csoportosítva. — A rajzok elkészíttetését a választmány elrendeli.

Herman Ottó, Magyarország Pókfaunájá"-nak első részét, mely az egész általános részt és a földrajzi elterjedést foglalja magában, már lefordította és sajtó alá rendezve beküldötte. Herman úr kéri egyszersmind, hogy e rész tekintessék a munka első kötetének s külön kötetben is adassék ki. — Elfogadtatott és ezen első kötet kinyomatása elrendeltetett. A választmány tudomásul veszi egyszersmind, hogy a Herman-féle munkához csatolandó tíz rajzlap már munkába vétetett s az

első kötethez tartozó három tábla rövid idő múlva teljesen el fog készülni.

Dobsina város polgármestere, Mesko Sámuel úr jelenti, hogy a „dobsinai jégbarlang“ leírásából az idén 43 példányt adtak el, s az érettség járó összeget is beküldötte. A többi bizományba vett példányt pedig hajlandók még továbbra is kezelni. — Tudomásul van.

A *könyvkiadó vállalat*ra eddig 1280 aláírás érkezett be. Az első kötet: (Proctor: Más világok mint a miénk) már sajtó alatt van, s ha az Angolországban megrendelt mellékletek az ígért időre megérkeznek, e kötet december elejére teljesen elkészülhet.

(Vége a jövő füzetben.)

V É L E M É N Y E S J E L E N T É S

a mező- és kertgazdaságra káros rovarokat és irtásuknak legcélszerűbb módját tárgyzó munka ügyében.

...Ha szigorúan tekintetbe vesszük mindazon kellékeket, a melyek szükségessé lennének arra, hogy egy „a mező- és kertgazdaságra káros rovarokat és irtásuknak legcélszerűbb módját“ tárgyzó munka létre jöhessen, legelsőbben is sajnálattal kell bevallanunk, hogy majdnem teljesen nélkülözzük azon feltételeket, a melyeknek kapcsán a megkívántató kellékek, a káros rovarokra és másnemű káros állatokra vonatkozó tudományos és praktikus adatok — a czélba vett munkának legfontosabb részei — szigorú lelkiismeretességgel és kellő szakavatottsággal összegyűjtethetnének.

Hazánkban mindezeideig hiányzik egy középponti entomologiai intézet, melynek feladata lenne — legalább egy hivatott szakember vezetése alatt — szigorú kritikával összegyűjteni, tanulmányozni és feldolgozni mindazon adatokat, a melyek az általános gazdasági tekintetből (nemcsak a mezei és kerti, hanem az erdőgazdaságot is beleértve) oly nagyfontosságú kérdésre, a káros állatok előfordulására, biológiai és kifejlődési viszonyaira s egyszersmind irtásuk módjára vonatkoznak. Hiányzik tehát az a középpont a hova okvetetlenül be kellene folyniok mindazon adatoknak, megfigyeléseknek és jelentéseknek — habár látszólag bármi csekély jelentőségűek volnának is —, a melyek a szóban levő kérdésre vonatkoznak. Pedig hogy ez hazánkra nézve igen fontos dolog, arra nézve legyen elég csupán arra hivatkoznunk, hogy nekünk a szomszéd országokétól eltérő speciális viszonyaink vannak, a melyek bennünket teljesen önálló kutatásokra utalnak, a melyek következtében ezen kérdésben

nem indulhatunk a külföldi adatok után; mert kétségtelen tény, hogy nálunk fordulnak elő oly kártékony állatok a melyek a szomszéd országokban jóformán teljesen hiányzanak, vagy például míg az egyik állat nálunk néha a kártékonyaságig is felszaporodik, a szomszéd országokban ily veszedelmessé soha sem válik — és megfordítva.

A ki jelen viszonyaink között egy jó munka készítésére vállalkoznék, annak, a megkívántató tudományos készültségen felül, legelőször is mindenesetre számos évi lelkiismeretes megfigyelések adataira — e legkevésbé nélkülözhető kellékre — lenne szüksége, a mit, ha a kitézött tárggyal már eddig is régebb idő óta nem foglalkozott, mindenesetre csak évek jár-tán lenne képes, annyira a mennyire, összegyűjteni; annál is inkább, mert a szakember soha sem támaszkodhatik laikus megfigyelők kétes értékű adataira. Második sorban fel kellene kutatnia mindazon elszórt adatokat, a melyek a gazdasági és más folyóiratokban megjelentek vagy a vármegyék, nagyobb városok és miniszteriumok levéltárában, nemkülönben a volt helytartótanács levéltárában letéve vannak és megtalálhatók. És mindezek mellett is megjegyzendő, hogy mind-ezen adatokat igen szigorú kritikával kellene átvizsgálnia és feldolgoznia. Kivánatos lenne egyszersmind, hogy egy ily műben ne csupán a határozottan károsoknak ismert állatok, hanem a *hasznosak* is és ezekkel együtt a károsoknak tartott, de nem annak bizonyított, hogy úgy szóljunk a „félreismert“ állatok is tárggyaltassanak.

Nem mulaszthatjuk el e helyütt ki-

fejlesztést adni azon meggyőződésünknek, hogy egy országos entomologiai állomás szervezése távolról sem járna oly nagy költséggel, mint talán eleve feltenni lehetne. Másrészt pedig a reáfordított csekély költséget talán már néhány év múlva is bő kamatokkal fizethetné vissza az államnak, az ország gazdasági viszonyainak javítása által.

Bármennyire ohajtjuk is azonban, hogy egy országos entomologiai intézet s a fentebb említettük kimerítő szakmunka létre jöjjön, — úgy vélekedünk, hogy a nagymélt. Miniszterium ily nagyobb szabású tervezet keresztülvitelére most rögtön nem szándékozik bocsátkozni, a mint az, a dolog természeténél fogva, rövid idő alatt nem is lenne eszközölhető. Ohajtottuk azonban ezekre a nm. Miniszterium figyelmét felhívni, hogy a szerfelett fontos ügyben, legalább a jövődre nézve, hatáskörében a szükséges lépéseket, becses belátása szerint — a mennyire lehetséges — megtenni méltóztatnék.

Egy *kisebb terjedelmű munka* megírása, mely a pillanatnyi szükségnek, legalább némileg, megfeleljen, rövidebb idő alatt is keresztül vihető lenne, feltéve hogy a pályázó vagy megbízandó szerző már eddig is tanulmányozta a tárgyat és azzal önállóan is foglalkozott.

E munka kellékeire nézve legcél szerűbb lenne a pályázót vagy megbízandót a következőkre utalni.

Vétessék alapúl Dr. H. Nördlinger *kisebb munkája** (Die Kenntniss der wichtigsten kleinen Feinde der Landwirtschaft. Stuttgart, 1871. Kis 8-adrét 138 lap.) és tárgyalassanak a káros állatok azon modorban és kiterjedésben, mint e kis munkában, de a hazai viszonyoknak tekintetbe vételével.

Magyarországra vonatkozólag sok becses adatot található össze gyűjtve K ü n s t l e r G u s t á v kis könyvében (Die unseren Kulturpflanzen schädlichen Insecten. Wien, 1871. 8° 96 lap.), melyet a bécsi cs. és k. állat-növénytanai társaság adott ki. Tekintetbe veendő továbbá a

* Nördlingernek nagyobb munkája is van, mely a fentebbel csaknem teljesen egyező főcím alatt jelent meg: „Die kleinen Feinde der Landwirtschaft, etc. etc.“ Zweite Auflage. Stuttgart, 1869. Terjedelme 47 nyomatott iv.

gazdasági lapokban és egyébütt megjelent és hozzáférhető adatok stb.

A munkának tehát tárgyalnia kellene:

1-ször azon kártékony rovarokat, melyek országunkban leggyakrabban és legfőkéleg fordulnak elő.

2-szor azokat, a melyek csak néha (az időjárás vagy más körülmények következtében) szaporodnak fel a kártékonyosságig.

3-szor az állatok leírását (megfelelő világos rajzokkal) és az írtak legcél szerűbbnek bizonyult módját.

Igen kívánatos lenne azonban, ha nem csupán a károsnak ismert rovarok, hanem a jelentékenyebb és kártékony *gerincstelenek* is (mint péld. a csigák stb.) felvételének a munka keretébe s végül az atkákra is kiterjeszhetnék a figyelem, melyeknek káros volta az utóbbi időben kétségtelenül bebizonyult.

Különösen hangsúlyozni kívánjuk, hogy a munkában a felvilágosító ábrákat mellőzni teljesen lehetetlen!

Az ily módon létrejövendő munkának terjedelme alig maradhatna 10—12 nyolczadrétű nyomatott íven alól.

A mi a kérdés megoldását illeti, arra nézve bátorodunk a nm. Miniszteriumnak a szokásos titkos pályázat helyett az *egyenes megbízás* módját ajánlani, melyet a k. m. természettudományi társulat már néhány év óta alkalmaz és előnyös voltáról, a létrejött sikerektől, csakugyan alkalma volt meg is győződnie. E mód szerint, nem magára a munkára, hanem csak *tervezetére* lenne pályázat hirdetendő. Minden pályázó köteles magát megnevezni, — vagy is: *a pályázat nyílt.*

Végül pedig kötelességünknek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy a k. m. természettud. társulat állattani bizottságának tagjai, ígéretet tettek, hogy a nm. Miniszterium által a munkával netalán megbízandó szakértőnek nemcsak tanácscsal fognak szolgálni, hanem a birtokukban levő adatokat és jegyzeteket is szívesen rendelkezésére fogják bocsátani e nagyfontosságú ügy érdekében.

Kelt Budapesten, 1875 okt. 30-ikán.

PETROVITS GYULA, MARGÓ TIVADAR,
bizotts. jegyző. bizotts. elnök.

FRIVALDSZKY JÁNOS, KARL JÁNOS,
KRIESCH JÁNOS,
bizottsági tagok.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.